

Børne- og Undervisningsministeriet
April 2022

Sagsnr. 22/08571

Høringsnotat

om

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om kommunale internationale grundskoler

(Forlængelse af frihedsgrader til håndtering af faglige udfordringer som følge af covid-19 i skoleåret 2022/23 og etablering af mulighed for fjernundervisning)

1. Indledning

Et udkast til lovforslag har i perioden 29. marts 2022 til 25. april 2022 været sendt i høring hos 84 myndigheder og organisationer. Udkastet blev også offentliggjort på Høringsportalen.

Der er modtaget 21 høringssvar, hvoraf 15 høringssvar indeholder bemærkninger til udkastet. En oversigt med angivelse af, hvem der har afgivet høringssvar, er vedlagt.

Det er alene de væsentligste punkter fra høringssvarene, der er medtaget i notatet.

Høringssvar, der er indkommet efter udløbet af høringsfristen, indgår ikke i høringsnotatet, men oversendes også til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg.

2. Sammenfatning om ændringer i lovforslaget i forhold til høringsudkastet

De indkomne høringssvar giver ikke anledning til at fremsætte ændringsforslag til lovforslaget.

3. Generelle bemærkninger til udkastet til lovforslag

Team Danmark ser i forhold til eliteidrætslevers rammevilkår muligheder for fremadrettet at bruge positive erfaringer fra brugen af fjernundervisning til også efter behov at kunne tilrettelægge forskellige former for fjernundervisning for eliteidrætslever.

Landsforeningen af Læsepædagoger bemærker, at lovforslaget giver skolerne mulighed for en mere fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen, hvor fjernundervisningen i et begrænset omfang kan være et godt alternativ for hele klasser eller enkelte elever.

Efterskoleforeningen hilser det velkomment, at skolerne får udvidede muligheder for at håndtere fravær som følge af COVID-19. I og med, at eleverne bor på skolen, vurderer foreningen ikke, at muligheden for fjernundervisning vil være relevant i større omfang end det er tilfældet i dag med sygeundervisning, mv.

KL ser positivt på mulighederne for at kunne bruge fjernundervisning til at finde fleksible lokale løsninger ift. undervisningen af elever og klasser, hvor dette giver mening. Foreningen stiller sig positivt over for forlængelsen af muligheden for at afvige fra målsætningen om fuld kompetencedækning. KL finder kompetencedækning vigtigt, men understreger dog, at udfordringer ift. fx sårbare klasser fortsat vil findes efter skoleåret 2022/23, og der vil fortsat være behov for fleksibilitet til at finde lokale løsninger efter udløbet af det kommende skoleår.

Skolelederforeningen hilser det meget velkommen, at mulighederne for fuld afkortning af skoleugen samt målsætningen om fuld kompetencedækning forlænges med endnu et skoleår, således at frihedsgraderne også gælder i skoleåret 2022/23. Skolelederforeningen finder det yderst relevant med fortsatte drøftelser om fortsat øgede frihedsgrader og deltager det kommende år meget gerne i disse drøftelser.

Børne- og Kulturchefforeningen hilser vedkommen, at der foreslås en ordning, der tilbyder en højere grad af fleksibilitet i brugen af skolens ressourcer, i forhold til fuld afkortning af skoleugens længde og målsætningen om fuld kompetencedækning.

Skole og Forældre bemærker, at forslaget om at give en permanent mulighed for at benytte fjernundervisning i dele af undervisningstiden er en udmærket fleksibel ordning, som gør det muligt at drage nytte af nogle af erfaringerne fra den særlige situation i forbindelse med håndteringen af covid-19. Lovforslagets rammesætning virker passende.

4. Bemærkninger til enkeltelementer i udkastet til lovforslag

4.1. Bemærkninger i forhold kompetencespørgsmål i forhold til fjernundervisning

KL bemærker, at man finder udkastet til lovbemærkninger problematisk i forhold til styringsreglerne. Det anføres, at det ikke fremgår af udkastet til lovtekst, at der er ændret i den normale styringsramme, for så vidt angår beslutninger vedrørende anvendelse af fjernundervisning. Kommunalbestyrelsen vil derfor kunne fastlægge rammer for skolelederens og det pædagogiske personales konkrete beslutninger om anvendelse af fjernundervisning. Udkastet til bemærkningstekst skaber dog efter KL's opfattelse unødigt tvivl om styringsreglerne i forhold til anvendelse af fjernundervisning, da det ensidigt fokuserer på, at kommunalbestyrelsen ikke kan omgøre skolelederens konkrete beslutninger. KL ønsker derfor, at bemærkningerne ændres til tydeligt og loyalt at afspejle, hvad der gælder, eller som minimum at det efterfølgende i vejledning gøres tydeligt, hvordan styrelsesreglerne på dette område skal forstås.

Danmarks Lærereforening bemærker, at man er enig i, at beslutning om fjernundervisning skal træffes af lærerne lokalt på skolerne ud fra en pædagogisk og faglig vurdering til gavn både for den enkelte elev og klassen som fællesskab. Foreningen understreger, at det er en vigtig opmærksomhed for foreningen, at beslutning om fjernundervisning således ikke træffes af en skoleleder alene eller af forvaltningen.

Frie Skolers Lærereforening er enige i, at beslutning om at anvende fjernundervisning skal træffes lokalt på skolerne og i dialog med lærerne.

Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at det er skolelederen, som træffer beslutning om brug af fjernundervisning, og at denne beslutning vil skulle baseres på en pædagogisk vurdering fra skolelederen.

I henhold til folkeskoleloven er det på den enkelte skole skolelederen – inden for de mål og rammer, der følger af lovgivningen og af kommunalbestyrelsens og skolebestyrelsens beslutninger – som har ansvaret for skolen.

Skolelederen refererer til kommunalbestyrelsen og indgår i den kommunale organisation på samme måde som andre kommunale ledere, samtidig med at lederen skal træffe de konkrete beslutninger om undervisningens organisering og tilrettelæggelse på skolen, så undervisningen kan få den nødvendige kvalitet i henhold til folkeskolelovens formål.

Lederens konkrete beslutninger vedrørende skolens elever kan ikke behandles af kommunalbestyrelsen.

I henhold til gældende ret er det således skolelederen som har ansvaret for undervisningen på skolen. Det er derfor, at det også er skolelederen, som formelt har kompetencen i forhold til bestemmelsen om fjernundervisning.

Skolelederen skal derfor sørge for, at der foreligger et sagligt grundlag og en reel faglig vurdering, og kommunalbestyrelsen eller skolebestyrelsen kan derfor ikke diktere, at en given andel af undervisningen skal være fjernundervisning, hvis det ikke konkret på baggrund af en pædagogisk vurdering vil være til gavn for den enkelte elev og tilgodeser klassens samlede behov. Jeg kan derfor afvise, at der af

kommunalbestyrelsen kan træffes en generel beslutning om, at en given andel af undervisningen skal være fjernundervisning.

Det forhold, at det er skolelederen, som har ansvaret for undervisningen på skolen, ændrer selvfølgelig ikke ved, at det praktiske udgangspunkt i dagligdagen på skolerne som oftest vil være, at skolelederen tilrettelægger undervisningen i samarbejde med sit personale og uddelegerer diverse beslutninger herom, men først og sidst er det skolelederen, som er ansvarlig.

4.2. Bemærkninger i forhold til omfanget af fjernundervisning og fastsættelsen heraf

Danmarks Lærerforening finder, at det bør tydeliggøres i lovgivningen, at fjernundervisning kun tages i brug undtagelsesvist, da klassefællesskabet er et bærende element. Der henvises desuden til, at perioden med fjernundervisning havde store negative konsekvenser for mistrivsel blandt eleverne. Foreningen finder, at 20 % af den samlede undervisningstid er en meget stor del af tiden i skolen og foreslår, at lovgivningen præciserer, at udgangspunktet for al undervisning er fysisk tilstedeværelse i klasserummet og ikke er noget, der bør stræbes efter, og at et lavere procenttal kun udgør et max. Foreningen foreslår ligeledes, at det i lovforslaget præciseres, at procentsatsen knytter sig til det enkelte fag.

Foreningen er kritisk overfor, at der med forslaget om fjernundervisning lægges op til en permanent ændring af folkeskoleloven. I stedet bør ændringen indføres som et forsøg, der evalueres efter fx 3 år.

Frie Skolers Lærerforening bemærker, at lovforslaget forlænger skolernes mulighed for at anvende fjernundervisning, velvidende at elevernes fysiske tilstedeværelse er at foretrække.

KL bemærker endvidere, at det ikke af lovforslag eller bemærkninger fremgår tydeligt, hvordan den ønskede grænse for omfanget af fjernundervisning på 20 pct. af undervisningstiden skal opgøres. Som bemærkningerne er formuleret, lader der til at være lagt op til at fjernundervisning i vidt omfang skal anvendes i forhold til enkelte elever, men grænsen er beskrevet i forhold til klassen som helhed. Der er dermed ikke taget udtrykkeligt stilling til, om der er en grænse for den maksimale del af undervisningstiden, i hvilken den enkelte elev må modtage fjernundervisning. Samtidig finder foreningen, at der er der lagt op til unødvendigt og besværligt bureaukrati med at dokumentere, hvor ofte fjernundervisning er anvendt, ikke mindst hvis lovforslaget skal forstås sådan, at grænsen gælder den enkelte elev, og skolens personale således skal kunne dokumentere, i hvilket omfang den enkelte elev er blevet fjernundervist, hvilket særligt vil være afgørende, når flere lærere skal koordinere anvendelse af fjernundervisning i forhold til den enkelte elev. Endelig finder KL det u hensigtsmæssigt, at det ikke er angivet, hvilke formål og hensyn, der kan forfølges ved anvendelse af fjernundervisning for enkelte elever eller klasser. KL anbefaler derfor, at det i lovbemærkningerne tydeliggøres hvilke hensyn, der kan varetages med anvendelse af fjernundervisning, herunder særligt at elever ikke kan få lov at blive fjernundervist for fx at komme på ferie uden for de ordinære skoleferier, og at det således tydeliggøres, at det ikke er tanken at kunne bruge fjernundervisning til at "legalisere ulovligt fravær".

Børne- og Kulturchefforeningen bemærker, at det bør indkredses, hvad der ligger i 20% - og hvordan dette tal forholder sig til enkeltelever og klassen som helhed. Derudover bør det indkredses, hvordan de 20% kan placeres hen over skoleåret. Er det eksempelvis muligt at omlægge 8 uger om året til fjernundervisning eller må fjernundervisning kun udgøre 20% af en skoledag eller -uge. Foreningen bemærker desuden, at det bør præciseres, hvilke intentioner der er med den foreslåede bestemmelse. Kan ordningen finde anvendelse ift. fjernundervisning af hele klasser (fx i forbindelse med åbne skoleaktiviteter, hvor elever i grupper er knyttet til forskellige eksterne læringsmiljøer, og hvor eleverne er i dialog med læreren online fra skolens matrikel)? Eller er der udelukkende tale om fjernundervisning af enkelte elever?

Skole og Forældre bemærker, at der savnes en angivelse af, hvordan man mere præcist skal opgøre fjernundervisningens andel af den samlede undervisningstid. Det foreslås, at det opgøres kvartalsvis på samme måde som ved fravær

Dansk Psykolog Forening bemærker, at aktuel forskning inden for børn og unges trivsel og læringsudbytte ved fjernundervisning har overvejende negative resultater, og at der derfor bør forskes

yderligere i positive og negative konsekvenser af fjernundervisning ift. hvordan det opleves for både lærere og elever. Foreningen ser derfor gerne at disse årsagssammenhænge undersøges i dybden med fokus på læringsmæssige og trivselsmæssige risici samt det potentielle udbytte af at ændre lovgivningen og implementere frihedsgrader til håndtering af faglige udfordringer.

Pædagogisk Psykologisk Forening bemærker, at iværksættelse af individuelt besluttet fjernundervisning har en potentiel marginaliserende effekt, derfor anbefales det, at en sådan sker med inddragelse af barn/forældre, PPR, B&U-lægen og/eller rådgiver og at fjernundervisning er af kortest mulig varighed, som del af en overordnet handle/interventionsplan. Foreningen frygter, at fjernundervisning kan komme til at fungere som en symptombehandling for bagvedliggende problematikker. Benyttelsen af fjernundervisning kunne modsat hensigten blive et pædagogisk skub i retning af undgåelsesadfærd, hvilket vil kunne være fastholdende og samtidig stigmatiserende. Argumentationen skaber ikke mening, medmindre det sker som et led i en handleplan.

Dansk Friskoleforening forholder sig stærkt skeptiske til at tillade op mod 20 pct. fjernundervisning og kan på det foreliggende grundlag ikke billige, at dette indskrives i hverken lovgrundlag for friskoler eller folkeskoler. Foreningen anfører således, at den foreslåede bestemmelse om fjernundervisning er et alvorligt brud med en stærk skolepædagogisk tradition om, at undervisning sker i fællesskaber – og dermed fysisk. Det er skolens opgave at undervise elever i fag sammen med andre elever, hvor forholdet mellem den enkelte elev, faget/undervisningen og fællesskabet spiller en central rolle. Foreningen er bekymrede for, hvorvidt fjernundervisning svarende til 20 pct. af undervisningstiden (40 skoledage) er den rette kur for at imødegå skolevægring, angst og mistrivsel. Foreningen spørger til, hvad der er den faglige begrundelse for at tillade op mod 20 pct. digital undervisning og herunder, om der findes der forskning, som kan understøtte et sådant tiltag.

Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Den foreslåede bestemmelse om brug af fjernundervisning adskiller sig markant fra den fjernundervisning, som fandt sted i forbindelse med håndteringen af covid-19-pandemien i grundskolen, ved, at der ikke er tale om en generel bestemmelse, som skal anvendes, fordi eleverne er hjemsendt i forbindelse med en lukkeperiode, men om en konkret mulighed, som den enkelte skoleleder kan vælge at benytte i begrænset omfang, hvis det er til gavn for den enkelte elev og tilgodeser klassens samlede behov. Hertil kommer, at deltagelse i fjernundervisning efter den foreslåede bestemmelse kun kan finde sted efter aftale med forældrene.

Det fremgår direkte af lovforslagets bemærkninger, at udgangspunktet for den almindelige undervisning i grundskolen således fortsat vil være, at eleverne skal være fysisk til stede.

Beslutningen om brug af fjernundervisning vil skulle baseres på en pædagogisk vurdering fra skolelederen. Ved vurderingen vil det skulle indgå, at anvendelsen af fjernundervisning skal være til gavn for den enkelte elev, der skal gennemføre undervisningen som fjernundervisning, og at anvendelsen af fjernundervisning skal tilgodesse klassens samlede behov.

Som det også fremgår af den foreslåede lovtekst og bemærkningerne hertil, skal skolelederen i sin varetagelse af opgaven sørge for, at brugen af fjernundervisning er fagligt funderet, og at den kun benyttes, hvis det ud fra en pædagogisk vurdering er til gavn for den enkelte elev og tilgodeser klassens samlede behov.

Skolelederen skal derfor sørge for, at der foreligger et sagligt grundlag og en reel faglig vurdering, og kommunalbestyrelsen eller skolebestyrelsen kan derfor ikke diktere, at en given andel af undervisningen skal være fjernundervisning, hvis det ikke konkret på baggrund af en pædagogisk vurdering vil være til gavn for den enkelte elev og tilgodeser klassens samlede behov.

Det er derfor samlet set ministeriets vurdering, at der er tale om et forslag som flugter fint med det klare udgangspunkt, at klassefællesskabet er et bærende element i grundskolen.

For så vidt angår det foreslåede krav om, at fjernundervisning kun kan anvendes i begrænset omfang, vil det, som det også fremgår af lovforslagets bemærkninger, skulle forstås således, at fjernundervisning højst kan anvendes i 20 pct. af den samlede undervisningstid for den enkelte klasse. Det vil sige at anvendelsen af fjernundervisning skal gøres op i forhold til den enkelte klasse og ikke på elevniveau, ligesom opgørelsen vedrører det samlede undervisningstid og ikke undervisningen i de enkelte fag. Opgørelsen skal ske over det samlede skoleår. Derfor vil det principielt kunne besluttes at omlægge fx 8 uger om året til fjernundervisning, hvis fjernundervisningen ud fra en pædagogisk vurdering er til gavn for den enkelte elev og tilgodeser klassens samlede behov, samt at forældrene er indstillede herpå. Ministeriet vurderer på baggrund af disse forudsætninger ikke, at bestemmelsen i praksis vil blive anvendt på denne måde.

Loftet på 20 procent af den samlede undervisningstid er fastsat i aftalen af 11. marts 2022, og er som sådan udtryk for en politisk beslutning og ikke baseret på forskning.

Som anført overfor fremgår det klart af både lovtekst og bemærkninger, at brugen af fjernundervisning skal være til gavn for den enkelte elev, der skal gennemføre undervisningen som fjernundervisning, og at anvendelsen af fjernundervisning skal tilgodes klassens samlede behov. På denne baggrund er det ministeriets opfattelse, at bestemmelsen ikke kan anvendes til at fjernundervisning til at "legalisere ulovligt fravær".

Ministeriet finder, at bestemmelsen er så snæver i sin udformning, at der ikke behov for en forsøgsperiode.

4.3. Tilsynsforpligtigelsen i forbindelse med fjernundervisning

Danmarks Lærereforening bemærker, at skolerne ikke kan have tilsynsforpligtigelse med eleverne ved hjemmeundervisning. Der nævnes som eksempel, at det ved fjernundervisning ikke er muligt at have ansvaret for, om eleverne kommer til skade, og at lovgivningen bør tage højde herfor.

Skole og Forældre bemærker, at det er godt og vigtigt, at lovforslaget præciserer, at skolerne fortsat har en tilsynsforpligtelse over for eleverne, når der gøres brug af fjernundervisning. Og det er i den forbindelse også godt og vigtigt, at der i lovforslaget stilles krav om, at eventuel fjernundervisning skal aftales konkret med både eleven for forældrene, og at forældrene har ret til at afslå, hvis de fx skønner, at deres barn ikke kan være alene hjemme. Når forslaget er indrettet på den måde, understreger det netop vigtigheden af samarbejdet mellem skole og hjem.

Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at fjernundervisningen vil være en del af den almindelige undervisning i folkeskolen. Skolerne vil derfor fortsat have tilsynsforpligtelsen over for eleverne, når der gøres brug af fjernundervisning. Det betyder i praksis, at fjernundervisning kun undtagelsesvist vil kunne anvendes i forhold til de yngre elever.

Fjernundervisning vil kun kunne anvendes efter konkret med forældrene, og forældrene vil have ret til at afslå, hvis de for eksempel ikke vurderer, at eleven kan være hjemme i den pågældende periode.

Det er på denne baggrund ikke ministeriets vurdering at tilsynsforpligtigelsen i praksis vil udgøre et problem.

Det skal i den forbindelse også understreges, at undervisning i henhold til lovforslaget kun kan tilrettelægges som fjernundervisning, hvis det ud fra en pædagogisk vurdering er til gavn for den enkelte elev og tilgodes klassens samlede behov. Der skal derfor foretages en konkret vurdering af den enkelte elev og herunder elevens modenhed i forhold til at modtage undervisning hjemmefra.

4.4. Det undervisende personale mv.

Danmarks Lærerforening mener, at lovgivningen pålægger lærerne en større opgave, hvis de både skal undervise digitalt og fysisk på én gang og er kritisk over for hybrid undervisning.

Børne- og Kulturchefforeningen spørger til, om der knytter der sig et særligt krav til lærerens tilstedeværelse – skal fjernundervisning fx foregå på skolens matrikel, eller kan den fx foregå fra hjemmet. I forhold til fjernundervisning af enkelte elever spørger foreningen til, hvilke pædagogiske og faglige argumenter der kan være for at iværksætte fjernundervisning? Afslutningsvis bemærker foreningen, at ordningen er en radikal ændring i folkeskolens eksisterende pædagogiske praksis og tænkning. Der bør derfor med lovforslaget formuleres en tydeligere pædagogisk rammesætning for ordningen, og der bør følges op med vejledning og inspirationsmateriale. Det bør også overvejes at angive, hvilke gode erfaringer fra fjernundervisning under covid-19, der henvises til.

Foreningen Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier anfører, at der i det konkrete forslag og lovbemærkningerne i høj grad er en manglende definition og afgrænsning af begrebet ”fjernundervisning”. Foreningen anbefaler, at der laves en klar definition af, hvad fjernundervisning betyder i relation til det konkrete lovforslag.

Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Den foreslåede bestemmelse om brug af fjernundervisning adskiller sig markant fra den fjernundervisning, som fandt sted i forbindelse med håndteringen af covid-19-pandemien i grundskolen, ved, at der ikke er tale om en generel bestemmelse, som skal anvendes, fordi eleverne er hjemsendt i forbindelse med en lukkeperiode, men om en konkret mulighed, som den enkelte skoleleder kan vælge at benytte i begrænset omfang, hvis det er til gavn for den enkelte elev og tilgodeser klassens samlede behov. Hertil kommer, at deltagelse i fjernundervisning efter den foreslåede bestemmelse kun kan finde sted efter aftale med forældrene. Det er således op til lokal beslutning, hvordan fjernundervisning konkret tilrettelægges og herunder, hvorvidt fjernundervisning meningsfuldt kan gennemføres samtidig med fysisk undervisning i klassen, hvorvidt det undervisende personale fysisk skal befinde sig på skolen eller kan være hjemme mv.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at fjernundervisning f.eks. vil kunne anvendes i situationer, hvor nogle af eleverne, som kan og vil, kan være hjemme og modtage virtuel undervisning og lave selvstændige opgaver, gruppearbejde eller lektier/fordybelse, mens andre elever er på skolen og modtager fysisk undervisning. Fjernundervisning vil endvidere kunne anvendes som led i variationen af undervisning eller som led i et projektforløb, temauger eller lignende, hvor det vurderes hensigtsmæssigt. Det er derimod ikke hensigten, at det skal være muligt at benytte fjernundervisning i den almindelige undervisning af ressource- og kapacitetsmæssige grunde mv., f.eks. ved sygdom blandt det undervisende personale eller lokalemæssige begrænsninger

4.5. Tilgængelighed ved fjernundervisning

Dansk Blindesamfund bemærker, at erfaringerne fra nedlukningerne, og den deraf følgende nødundervisning i 2020 og 2021, satte en tyk streg under digitaliseringens tveæggede sværd, idet mange svagsynede og blinde børn blev udelukket fra at deltage på lige fod med deres klassekammerater i undervisningen fordi de anvendte digitale platforme og læremidler ikke var udviklet med tilgængelighed for øje. Foreningen bemærker, at dette er lidt paradoksalt, da de tekniske standarder til at sikre tilgængelighed allerede findes. Foreningen anfører, at der derfor via lovgivningen bør stilles krav til leverandører af digitale læremidler mv. og her kan man passende seke til Norge, hvor der qua en IKT-forskrift stilles tilgængelighedskrav til IKT-løsninger i uddannelsessektoren. Dette omfatter også tilgængelighed til digitale læringsplatforme og læremidler i grundskolen, så disse kan bruges af alle elever, herunder også elever der er blinde og svagsynede.

Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Den foreslåede bestemmelse om brug af fjernundervisning adskiller sig markant fra den fjernundervisning, som fandt sted i forbindelse med håndteringen af covid-19-pandemien i grundskolen, ved, at der ikke er tale om en generel bestemmelse, som skal anvendes, fordi eleverne er hjemsendt i forbindelse med en lukkeperiode, men om en konkret mulighed, som den enkelte skoleleder kan vælge at benytte i begrænset omfang, hvis det er til gavn for den enkelte elev og tilgodeser klassens samlede behov. Hertil kommer, at deltagelse i fjernundervisning efter den foreslåede bestemmelse kun kan finde sted efter aftale med forældrene.

Beslutningen om brug af fjernundervisning vil skulle baseres på en pædagogisk vurdering fra skolelederen. Ved vurderingen vil det skulle indgå, at anvendelsen af fjernundervisning skal være til gavn for den enkelte elev, der skal gennemføre undervisningen som fjernundervisning, og at anvendelsen af fjernundervisning skal tilgodesse klassens samlede behov.

Da muligheden for at anvende fjernundervisning i begrænset omfang således er et tilbud og ikke en pligt, og tilbuddet desuden kun må finde anvendelse, hvis det er til gavn for den enkelte elev, vil fjernundervisning således alene kunne anvendes i forhold til blinde elever, hvis skolen konkret har relevante digitale læremidler, som kan gøre brugen af fjernundervisning gavnlig for elever med synshandicap.

4.6. Forlængelse af muligheden for at konvertere understøttende undervisning

KL er positiv overfor, at der også i skoleåret 2022/2023 bliver større lokal frihed til at håndtere udfordringer omkring eleverne i folkeskolen som følge af covid-19. Det er skolerne og kommunerne, der kender eleverne og forældrene bedst, og derfor bedst kan vurdere, hvilke tiltag og indsatser der kan løfte den specifikke elev og elevgruppe.

Det er desuden positivt, at frihedsgraderne er målrettet det kommende skoleår, hvor der er en konkret udfordring, der skal løftes. Det er afgørende, at drøftelserne om mere permanente løsninger på skolens udfordringer på længere sigt tager afsæt i en grundlæggende drøftelse af, hvad vi vil med folkeskolen.

KL bemærker med ærgrelse, at der stadig ikke følger ressourcer med til fritidsområdet i forbindelse med muligheden for at afkorte skoledagen på trods af, at en afkorting af skoledagen medfører længere åbningstid i SFO'en. Der er behov for at sikre finansiering heraf, hvis hensigten er, at muligheden skal anvendes. Frihedsgraderne er svære at omsætte, hvis de indirekte pålægger kommunerne at påføre fritidsområdet økonomiske konsekvenser. Det stiller kommuner, skoler og fritidsinstitutioner i et vanskeligt krydspres.

Danmarks Lærereforening tilslutter sig fortsættelsen af frihedsgraderne i skoleåret 2022/2023. Foreningen ønsker en permanentgørelse af muligheden for konvertering af den understøttende undervisning, dog med den præcisering, at ressourcen herfra skal blive i undervisningen.

BUPL fremhæver det u hensigtsmæssige i, at lovforslaget pålægger kommunalbestyrelsen selv at finde de ekstra ressourcer til at kompensere fritidsinstitutionernes øgede åbningstid. Lovforslaget risikerer derfor at bidrage til en yderligere udhuling af SFO'ernes normering, og vil komme oveni den reduktion af SFO-budgetterne i perioden 2009 og frem, der allerede har fundet sted. Lovforslaget bør som et absolut minimum følges op af en national beslutning om en forøgelse af kommunernes serviceramme svarende til den ekstra bevilgede økonomi i fritidstilbuddene.

BUPL vil anbefale, at reglerne for korrekt kontering af budget- og regnskab for pædagogressourcerne på SFO og øvrig skoledel præciseres i lovens bemærkninger (på baggrund af Bolig- og Indenrigsministeriets "Orienteringsskrivelse af 6. juli 2021 vedrørende ændringer i Budget- og regnskabssystem for kommuner"), så det sikres at evt. "frigjorte" ressourcer fra UU, der bevares i skolens undervisningsdel har som forudsætning, at de er finansieret af skolens undervisningsdel.

Skole og Forældre udtrykker tilfredshed med, at det af lovforslaget og dets bemærkninger fremgår, at de frigivne ressourcer skal blive i undervisningen, at en konvertering er betinget af en vurdering af, at det er den rette løsning for klassens faglige udvikling, at kommunen er forpligtet til at stille med et fritidstilbud i de timer, en eventuel afkorting af skoletiden medfører øget behov, og at det ikke må føre til øget forældrebetaling, at der også uden understøttende undervisning fortsat skal være de aktiviteter, som henregnes til ”klassens tid” og at skolebestyrelsen skal udtale sig inden ansøgning. På denne baggrund støtter foreningen forslaget.

Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Med lovforslaget gives der videre muligheder for tilrettelæggelsen af skoledagens længde i skoleåret 2022/23. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at gøre brug af disse muligheder, eller at lade være. Hvis kommunalbestyrelsen beslutter at gøre brug af mulighederne, vil dette skulle finansieres inden for kommunens eksisterende ramme, ligesom det er tilfældet, hvis kommunerne vælger at afkorte skoledagens længde efter reglerne i folkeskolelovens § 16 b og § 16 d.

For så vidt angår det anførte om, at en anvendelse af de givne frihedsgrader kan medføre en økonomisk udhuling på fritidstilbuddene skal bemærkes, at kommunerne i så fald bør inddrage dette i deres vurdering af, om de ønsker at benytte denne midlertidige frihedsgrad.

Der er stillet forslag om, at lovforslagets bemærkninger udbygges med en henvisning til konteringsreglerne vedrørende udgifter til pædagoger i henholdsvis undervisning og skolefritidsordning. Hertil bemærker Børne- og Undervisningsministeriet, at den omtalte præcisering indgår som en del af det autoriserede budget- og regnskabssystem for kommuner under Indenrigs- og Boligministeriet, som kommunerne er forpligtet til at følge. Det vurderes derfor ikke nødvendigt at indarbejde bemærkninger herom i lovforslaget.

Børne- og Undervisningsministeriet noterer sig ønsket til en permanentgørelse af de foreslåede frihedsgrader.

4.7. Forlængelse af muligheden for at fravige målsætningen om fuld kompetencedækning

Skole og Forældre støtter forslaget om at give mulighed for at fravige målsætningen om fuld kompetencedækning også i skoleåret 2022/23 og på den måde give en vis større grad af frihed til at prioritere andre pædagogiske hensyn som fx ”få lærere-princippet”, så klasserne i højere grad kan have de samme lærere i løbet af skoledagen. Det er dog vigtigt at understrege – og kan med fordel skrives ind i lovens bemærkninger - at det en eventuel fravigelse af målsætningen skal begrundes i en konkret vurdering af klassens behov.

Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Det er ministeriets vurdering, at skoler og kommuner generelt vil løfte deres ansvar samvittighedsfuldt og alene benytte muligheden, hvis det vurderes at gavne klassens behov. Det er ikke ministeriets vurdering, at det er nødvendigt at fastsætte nærmere herom i lovforslaget.